

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВИТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2025. 530 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	313
ГОБЛИК В. В. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	315
ГОБЛИК В. В. КОРДОН У СУЧАСНОМУ ТРАНСКОРДОННОМУ ПРОСТОРИ	317
ГОБЛИК В. В. КІБЕРПРОСТІР ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЙ ВИЩОЇ ОСВІТИ	319
ГОЛОВАЧКО В.М. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ЇХ АДАПТАЦІЮ ДО УКРАЇНСЬКОГО СЬОГОДЕННЯ	321
ГУК В., МАКСИМЕНКО Д. ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ НА РОЗВИТОК РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ	324
ДАНКАНИЧ В. РОЗВИТОК ГІРСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ	325
ДЕМЧЕНКО В. О., БРОДОВИЧ Ю. Р. БІОІНЖЕНЕРІЯ: ЯК ПОСІДНАННЯ БІОЛОГІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЙ – ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЕРИ МЕДИЦИНИ	328
ДЕМЧЕНКО В. О., ГАБОВДА О. В. БЕЗЛОПАТЕВІ ВІТРОГЕНЕРАТОРИ: ПРИНЦИП РОБОТИ, ПЕРЕВАГИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ	330
ДОВБАКА І.О., ГОЛОВАЧКО В.М. РОЛЬ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ	332
ДОВЖАНИН А.І. БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ У ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЗНАЧЕННЯ ТА ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ	334
ZHYGUTS YURIJ, KURYTNIK IGOR PIOTR ASSESSMENT OF OPTIONS FOR RECYCLING PROCESS WASTE IN MECHANICAL ENGINEERING	336
ZHYGUTS YURIJ MAKSUTOVA OLENA FEATURES OF METALLOTHERMAL SYNTHESIS OF ALLOY 800 (UNS N08800)	338
ZHYGUTS YURIJ FILVAROCHNY SERGIY USE OF METAL-THERMAL SYNTHESIS TO CORRECT CASTING DEFECTS	339
ЗЕЛЕНЯК І.І., КОРОЛОВИЧ О.О. ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ СИСТЕМ	341
КАВАТСІЙ V.M., МАКСЮТОВА O.V., ПІТОВКА O.Yu. OPTICALLY ACTIVE COATING FOR PHOTONICS DEVICES	344
КАБАЦІЙ В.М., БОБКО А., БІЛЕЙ Н.В. СВІТЛОДІОДИ З КЕРУЮЧИМ ОПТИЧНИМ ЕЛЕМЕНТОМ	346
КАШИН А.В. АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ ТУРИСТИЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ БЕЗПЕКОВИХ РИЗИКІВ	348
КОЗАР Я.В., ГОЛОВАЧКО В.М. ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ РОБОТІ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ	350
КОЗАРЬ О. П., ІВАНЬО К. В. ОКРЕМІ ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ХІМІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ	353
КОЗАРЬ О.П., СТАНИНЕЦЬ Д.М. ХІМІЧНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ. ПРИНЦИП РОБОТИ ТА ПРАВИЛЬНА УТИЛІЗАЦІЯ	355
КОЗАРЬ О.П., САХАРНАЦЬКИЙ О.В. ПАРА СИЛ ЯК ОСНОВА ОБЕРТАЛЬНОГО РУХУ В ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМАХ: ТЕОРІЯ, ПРИКЛАДИ, ЗАСТОСУВАННЯ	357
КОЗИК І., ЧОРІЙ Л. СУЧАСНИЙ СТАН ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ У СІВТІ: РЕАЛІЇ ТА ОСНОВНІ АСПЕКТИ	359
ЛЕМАК В. КЛАСТЕРИ В ТУРИЗМІ: ПОТУЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ	361
ЛБА Н.С., ТУРЯНЧИК Ю.В. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ	

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ekonomy.nayka.com.ua>.

2. Noblyk V. V. (2023) Konkurentospromozhnist' ekonomiky rehionu ta rehional'nyu rozvytok. *Ekonomika ta suspil'stvo*. no. 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-83>.

3. Гоблик, В. В.; Ліба, Н. С. Наукові дослідження як основа підвищення конкурентоздатності закладу вищої освіти. *Education and science*, 130.

4. Щербан, Т. Д.; Гоблик, В. В. Проблема формування готовності до майбутньої професійної діяльності. *Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції*, 2019, 551.

УДК 339.9:341.222(043.2)

ГОБЛИК В. В.,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівського державного університету

КОРДОН У СУЧАСНОМУ ТРАНСКОРДОННОМУ ПРОСТОРИ

Сучасний світ характеризується двома закономірними і об'єктивними процесами, суттєві характеристики яких є результатом процесів регіоналізації та глобалізації світового економічного та соціального простору. Своєрідним показником цих процесів є кордони як специфічні територіальні та просторові утворення, які, з одного боку, диференціюють політичний і культурний ландшафт окремих держав, а з іншого, є зонами контактних взаємодій між політико-адміністративними утвореннями у глобальному просторі. Глобальні трансформаційні та геополітичні зміни, які відбулися наприкінці 20 ст., показують, що в сучасному світі кордони стали більш прозорими та проникними, ніж вони були півстоліття тому, а за останні двадцять років появилось більше кордонів (особливо в Європі), ніж за попередні півстоліття.

У сучасній політичній географії та економічній науці виділено декілька послідовних теоретичних підходів у вивченні кордонів, які можна об'єднати у дві групи – традиційні та постмодерні. Сучасні постмодерністські підходи розглядають кордони як лінії зіткнення та зони взаємодії окремих держав, а прикордонні регіони, які переважно мали риси депресивних сіл в сучасному розумінні, стають локомотивами економічного зростання на основі формування різноманітних форм співробітництва на принципах пошуку балансу між безпекою кордону та розвитком транскордонного співробітництва, інтересами державної та місцевої влади прикордонних районів. Це свідчить про те, що сьогодні кордон менш обмежувальний, на сучасному етапі це місце зустрічі, співпраці, сусідства та партнерства. Особлива роль у розвитку процесів транскордонного співробітництва належить створенню транскордонних регіонів, які є об'єднанням близько розташованих адміністративно-територіальних одиниць різних ієрархічних рівнів сусідніх країн, що мають безпосередній вихід до державного кордону. Зокрема, у західноєвропейській регіональній практиці євро регіони є юридично зареєстрованими

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

транскордонними регіонами, в яких здійснюється транскордонне співробітництво

У Західній Європі в 1960-х роках були сформульовані поняття «Європа регіонів» і «новий регіоналізм». Відповідні концепції передбачали наділення регіонам Європейського Союзу із широких повноважень; регіони отримали право вступати в різні відносини з іншими регіонами, об'єднуватися в групи регіонів, взаємодіяти з ними та окремими державами, виходячи за межі національних держав. Одним із напрямів активізації регіонального розвитку та використання переваг полярності та регіональних диспропорцій, що склалися на основі попередньої парадигми існування об'єднаної Європи у формі національних держав, є транскордонне співробітництво між регіонами, які безпосередньо прилягають до державного кордону, які інституціалізовані у формі єврорегіонів. Єврорегіональний розвиток, заснований на транскордонному співробітництві в рамках ЄС, спрямоване на усунення психологічних бар'єрів місцевого населення, подолання упереджень національної ідентичності та, на думку представників Асоціації Європейських прикордонних регіонів, приносять європейську додану вартість, яка проявляється через соціально-економічні, політичні, інституційні та соціально-культурні додаткові цінності. Тепер у межах об'єднаної Європи та країн-сусідів нараховується 185 діючих і перспективних єврорегіонів, відповідно створені фінансові механізми та інституції: Європейський регіональний фонд розвитку, Фонд згуртованості, Європейський соціальний фонд, які фінансують окремі регіональні програми та проекти (PHARE, TACIS, CARDS, MEDA та інші). Для здійснення транскордонних ініціатив в рамках Європейського Союзу та політика згуртованості, діє програма INTERREG III, метою якої є розвиток спільних прикордонних регіонів двох-трьох держав. (рівень NUTS III), формування точок соціально-економічного зростання в цих регіонах на основі спільної стратегії розвитку. Основними напрямками програмної підтримки є розвиток міст і сіл; розвиток підприємств; розвиток малого та середнього бізнесу; розвитку людського ресурсу (здібності, культура, здоров'я, освіта, комунікації, соціальна сфера) захист, використання та енергозбереження; розвиток транспорту, зв'язку та інформаційної мережі; ремонт водо- та електромереж; правове та адміністративне співробітництво; розвиток людських ресурсів та інституцій для сприяння транскордонному співробітництву.

Досвід багатьох транскордонних регіонів показує, що ефективно співробітництво сприяє соціально-економічному зростанню, зміцненню міжрегіональних зв'язків та формуванню спільної ідентичності мешканців прикордонних територій. Проте цей процес супроводжується й викликами: нерівномірністю розвитку, адміністративними бар'єрами, відмінностями в законодавстві та інституційних підходах.

Таким чином, сучасний підхід до кордону в транскордонному просторі вимагає перегляду традиційних уявлень про межу як про бар'єр. Натомість все

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

більшій ваги набуває концепція «кордону, що об'єднує» – як символу партнерства, відкритості та європейської інтеграції.

Література:

1. Hnatkovich, O., Hoblyk, V., Lazarieva, O., Burba, V., Hrechyn, Y. (2021). Regulation aspects of development and the use of energy resources in the transboundary zones by international business. *Polityka Energetyczna*, 24(2): 57-78.

2. Гоблик В. В. Принципи формування та розвитку транскордонних регіонів України та європейського союзу. *Економіка та держава*. 2015. № 6. С. 21–23. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/6_2015/6.pdf (дата звернення: 18.08.2017).

3. Гоблик В. В. Спільні транскордонні регіони України та ЄС: зовнішньоекономічний аспект: монографія/Ін-т регіон. дослідж. НАН України. Львів, 2012. 305 с.

4. Гоблик В. В., Тимечко І. Р. Специфіка прикордонної торгівлі в транскордонному просторі України з ЄС. *Регіональна економіка*. 2013. № 1. С. 195–200. URL: http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/817/1/regek_2013_1_26.pdf. (дата звернення: 10.11.2017).

УДК 378-048.35:004.9:007(043.2)

ГОБЛИК В. В.,

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівський державний університет

КІБЕРПРОСТІР ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасна епоха характеризується масштабним зростанням обчислювальних потужностей влюбій точці земної кулі. Сьогодні сучасні моделі комп'ютерів можна зустріти повсюду: в побутовій техніці, автомобілях, літальних апаратах, військовій техніці та безпеці, управлінні підприємствами, криптовалюти, діагностиці та роботизованих хірургічних системах, навіть в самому людському організмі. Кіберпростір відіграє важливу роль у сучасному світі, забезпечуючи зв'язок, бізнес-операції, освітні та розважальні послуги, а також стаючи полем для кіберзагроз, таких як хакерські атаки, шпигунство та інформаційна війна. Робота, яка довгий час була ручною чи паперовою працею, пропускається через комп'ютерні системи, і людська діяльність становиться все більш і більш оцифрованою. Термін “кібер” ввів Роберт Винер в 1948 році, а “кіберпростір” – в 1980-х роках в творах декількох письменників-фантастів. Комп'ютерна техніка стала невід'ємною частиною сучасного світу, проникла в діяльність людей в багатьох сферах життя, зокрема й в освіту. Вища освіта в умовах цифровізації переживає глибоку трансформацію, змінюючи форми, методи та зміст навчального процесу. Кіберпростір перетворюється на один із провідних чинників її модернізації, адже - це віртуальне середовище, яке формується завдяки взаємодії комп'ютерних мереж, інтернету, цифрових технологій та користувачів. Він охоплює всю електронну інфраструктуру, включаючи сайти, соціальні мережі, бази даних, програмне забезпечення та системи зв'язку.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>